

Fitxa per la Nulespèdia / Arxiu de memòria popular

Nom/Cognom	Encarna Coronado i Lola Rodríguez. Associació d'Ames de Casa de Nules
Títol	Encarna Coronado i Lola Rodríguez: Associació d'Ames de Casa
Categories	associacions, dona, ames de casa
Data i lloc de l'entrevista	Dimecres 5 de juny, casa d'Encarna Coronado
Equip entrevistador	Etnograma (Laura Yustas i Nelo Vilar)
Link	https://www.youtube.com/watch?v=6iAqk9zHLKA
Extracte	https://youtu.be/9tYrC_x19DU

Quedem amb Encarna Coronado i Lola Rodríguez en casa de la primera, per parlar de l'activitat de l'Associació d'Ames de Casa de Nules, de la qual Encarna és la presidenta i Lola secretària. És gent molt propera i ho passem molt bé xerrant amb elles. Però sobre tot ens sorprèn el nivell d'activitat i l'impacte del seu treball, per la quantitat de gent que participa i per la creativitat de la seua programació. L'Associació d'Ames de Casa no només està disponible per a treballar en qualsevol activitat, sinó que ha tingut la capacitat d'inventar i de fer possible actes com la festa de la Clemenules, la Fira Gastronòmica i d'Intercanvi Cultural de persones de diferents països del món, o la festa de pre-Cap d'any. Tot això amb molta humilitat i sense perdre l'entusiasme ni la seua funció social. Continueu llegint i prepareu-vos a rebre sorpreses i alegria.

Sinopsi:

Encarna Coronado i Lola Rodríguez, de l'Associació d'Ames de Casa de Nules, ens parlen de la seua activitat, que inclou actes tan insòlits i interessants com la festa de la Clemenules, la Fira Gastronòmica i d'Intercanvi Cultural de diferents països del món, o la festa de pre-Cap d'any.

Transcripció:

Jo va ser jubilar-me d'ací del bar i em van enganxar ahí. Jo volia descansar però no va poder ser. Em diuen Encarna Coronado Canós.

-Tu tenies el bar la Coloma...

Encarna Coronado.- Jo l'he tingut 24 anys, eixe bar l'he muntat jo. Al principi eren tot horts. Vaig comprar el solar i açò eren tot horts, només estava jo i l'ambulatori i l'escola. Ací hem treballat moltíssim. Mosatros hem treballat moltíssim.

-Jo sóc Lola Rodríguez.

Encarna.- I va ser jubilar-me i... jo ja era sòcia de les Ames de Casa. Anava quan podia, al millor anava tres vegades a l'any. I en una xarxa en què varen dimitir els que estaven, varen escomençar a que entrara jo, i jo: "Ui, no, deixeu-me descansar, que... —No, no: tu, que vals! —Bueno, no descarte que no siga, però deixeu-me descansar.... —No, no, no! Ara s'ha d'entrar una i has d'entrar tu. —Ui! Bueno, ja ho diré en casa". No em van deixar: "No has de dir res en casa. Eres tu! —Ui!". Ja vaig eixir d'allí com a presidenta. I una cunyada meua, i una amiga meua també, que estàvem allí, i jo dic: "Pues bueno, si entreu vosaltres també entre jo". I ara elles ja s'han jubilat, i ha entrat ella de Junta. Tenim junta nova.

-Tu a què et dedicaves, Lola?

Lola Rodríguez.- Jo estava treballant encara. I després ja em vaig fer sòcia, quan vaig deixar de treballar, i clar, al canviar-se la junta [...] ella diu: "Va, entra tu, que tu també...". No volia, el que passa és que esta em fica en uns fregaos! [risses] "Però que tens que entrar, que tu eres bona".

Encarna.- Ai, aixina mos passava a tots.

Lola.- I aixina estem, ahí m'he ficat i menos mal que el meu home té paciència i no diu res, perquè si no... Està més dies assoles que...

Encarna.- Ho duem bé.

Lola.- Ho portem bé, sí. Les dos estem ben compaginades i ho portem a muntó bé.

Encarna.- Lo que no pot anar un dia la una va l'altra i ho duem entre els dos. Perquè la Junta t'ajuda, ara mateix hem fet el final de curs i tot això, vénen a ajudar a fer les pastes i vénen... Però tu eres la que has de dir, lo que has de fer, comprar-ho, dirigir-ho i "fem aixina, fem aixana"...

Lola.- ...açò és de banc, açò és d'ajuntament, vas a l'ajuntament, al gestor, i és faena, claro.

Encarna.- Després des de primer hora que ens ha agarrat l'ajuntament pel pito las pelotas, ací hi ha moltes associacions: del Càncer, de Manos Unidas, de tot, però a les que mos avisen són a mosatros. "Encarna, vine que volem parlar amb tu. Si mos faries xocolate per a 400 per a tal dia. —Vale. —Encarna, que si mos faríeu açò o allò. —Vale". Que si fan una presentació de lo que siga, ja estan enviant-nos per a que anem a la... I a lo millor la meitat d'associacions no van.

Lola.- Ells se'n recorden de mosatros també, saps?

Encarna.- Ells se porten bé amb mosatros, també.

-I per a cuinat per a tanta gent, teniu instal·lacions?

Encarna.- Sí, allí al multifuncional.

Lola.- Mos deixen el multifuncional, que la cuina és gran, i allí...

Encarna.- La cuina és enorme i allí fem de tot.

Lola.- Mosatros la veritat és que només demanem algo ho tenim. Se porten molt bé. Ara, ells amb mosatros també estan a muntó bé. Perquè no sabem dir que no a res. A res sabem dir que no.

Encarna.- La meua filla fa: “Mamá, veges si vas deprenent a dir a algo que no”, i dic: “Ai, a vegades costa menos dir que sí que dir que no. Deixa-ho estar” [risses].

Lola.- I estan contents. Es queden contents.

-Mos dèieu que sou una barbaritat de sòcies, no?

Encarna.- Sí, 600.

Lola.- Van donant-se de baixa la gent més major que ja no pot eixir, gent també que ha faltat, però n'entren de noves.

Encarna.- Antes era més gent més major, de 70 anys, de 60 anys, de més... Però ara des de que hem entrat mosatros que s'apunten més joves, encara que no siguen jubilades ara són de les Ames de Casa.

Lola.- Però saps què passa? Que des de que està la crisi, que han tirat molta gent al paro, s'han jubilat més prompte la gent, [5 min.] entonces: “Ai, pues què hem de fer? Pues fem-nos sòcies de les Ames de Casa”. I s'han apuntat moltíssima gent.

Encarna.- I com veuen que s'ho passen bé... Açò de la Cassoleta, açò vulguera que veres: això eixe dia... bueno! Les aueles es despreocupen de tot: “Ja vos apanyareu en els xiquets, que el tinga la teua sogra o te busques a qui siga, que jo a la cassoleta no vull fallar”. Es duen la seua cassoleta d'arròs al forn cada una, i mosatros fiquem la picà, cacaus, olives i papes, després un plat d'entremés individual a cada u, això ho fiquem mosatros, l'associació. I després una copa de gelat, el cafè i un plateret individual per cada una de dolcet. Enguany hem fet un bracet de gitano i una tallà de tortà, per cada una. I després fem ball, isc jo disfressada i s'ho passem divino.

Lola.- I rifem molts regals, també...

Encarna.- Vam rifar tres formatges grans, dos pernils, i plantes, i de tot.

Lola.- La gent amb el recelet de: “Ai, a vore si m'eix algo, a vore si m'eix”, però es motiva a vindre i està molt...

Encarna.- Que si un bolso, que si un paraigües, que si... Rifem a muntó coses, i s'ho passem a muntó bé.

Lola.- Es motiven a vindre i enguany 50 més que l'any passat, n'hem segut. Enguany n'érem 270, allí dinant. Molta gent, molta. Allà al multifuncional, tot.

Encarna.- S'ho passem molt bé, eh? I ara s'ho diuen unes a altres, la una: “Oi, tu no vas vindre? —Oi, mira, no ho vaig pensar, no sabia... —Ui, pues no saps lo que t'has perdut. —A l'any que ve aniré”. I hi ha qui va en carro, en andador, que no pot anar, però eixe dia la duen, els hòmens o qui siga la duen allí.

-Sabeu des de quan està feta l'associació, més o menys?

Encarna.- Pues lo menos 70 anys! Ai! Jo 10 anys, Vicen va estar vint-i-nossequants anys, ja són 35 ó 36 anys, i antes ja estava Carmen la... Pels 60 anys sí. Ja està anys, ja...

Lola.- Sí perquè totes les fundadores s'han mort totes, ja...

Encarna.- En els llibres d'estatuts està, quan es va fundar.

Encarna.- Paguem una quota de 10 € a l'any, que en dos berenars que fem...

Lola.- Pues mira, amb els 10 euros que paguen les sòcies, un poquet que tragam de la loteria que fem per a nadal, i la subvenció que mos dóna l'ajuntament, fem ahí... Anem estirant, anem estirant a muntó.

Encarna.- Perquè ho fem mosatros també: totes les pastetes, tot lo que fem ho fem mosatros també. Perquè antes, quan fèiem una xarla i fèiem berenar ho fèiem a la Caixa Rural i baixàvem baix i berenàvem baix, que a lo millor un berenar mos costava 220 €, 230... Un bocadillet i una botelleta d'aigua. I ara vàrem dir: com tenim el piso, la sede nostra, que mos l'han deixat per a mosatros i tot, allí tenim cuina i tenim de tot, entonces què passa: que vàrem dir a l'alcalde: "Podríem...". Allí hi ha cinc habitacions, per a què volem tants despatxos i tant...? Mos tira un tabic i mosatros ahí, quan fem berenar, el fem mosatros ací i amb 50 ó 60 euros fem el berenar. De l'altra manera mos costava més del doble. I triple!

Lola.- Aixina amb els diners que tenim podem anar fent més berenars i més... Claro, mosatros de tot lo que traem aixina...

Encarna.- Després a la festa de Santa Àgueda, que és la patrona nostra, també. Que és el 5 de febrer; fem missa, que van totes mudades com si fóra el dia de nadal [risses], sí, sí, sí... Mudades, anem a missa, duem a la santa...

Lola.- ...allí a sant Blai, a santa Àgueda. A la capella de Sant Blai, allí al CEAM, tenim a la santa.

Encarna.- I el dia antes la duem a l'església, i li fem un ram allí i tot. I quan s'acaba la missa la tornem a la capella d'ella. I d'ahí mos n'anem a la Caixa a sopar, totes les sòcies que vénen.

Lola.- Allí cada una es paga el seu sopar.

Encarna.- **[10 min.]**...però després mosatros fiquem el dolcet: un postre d'armetla, o tiramisú, o fiquem tortà i una altra cosa... Fem el dolcet. I donem un detall a cada una: una vegada donem una polsereta, una altra vegada un colgantet... un detall a cada una, de sorpresa. I fem rifes també: portem pernil, formatges, de tot. I, en fi, són dies bonicos que t'ho passes bé.

-Vosaltres feu activitats nou mesos a l'any.

Encarna.- Nou mesos. Després quan ve nadal fem un dia que duem pastes per als pobres, per als necessitats...

Lola.- A Càritas, ho donem a Càritas.

Encarna.- I eixe dia, pues què passa?, que a muntó, antes no estava això que fiquen ara als supermercats el *carrito* eixe que donen de tot. Antes no estava, entonces la gent col·laborava més. Però ara, com ja donen els súpers, la una: "Oj, jo ja he donat allí", l'altra... Pues per a que es motiven fem berenar també, fem un bocadillet de besugo en morronguet i olivetes, una botelleta d'aigua, fem una miqueta de ball, fem rifes, i la gent per això ve i duen per als pobres.

Lola.- Després tot el que arrepleguem ho donem a Càritas, per a que ho donen als més necessitats.

Encarna.- Perquè si no la gent parava però quasi no...

Lola.- No venia quasi gent.

Encarna.- Perquè antes com no estava açò de que donaven al Súper la gent encara donava més, però ara: "Ui, jo ja vaig donar d'això. Ui, jo no vaig a dur res que he donat a Mercadona. O he donat en Consum". Però aixina es motiven i vénen perquè ja berenen allí i tenen la festa allí.

Lola.- Fiquen música un poquet i estem bé allí...

Encarna.- I has de fer coses per a que la gent es motive i ixca, perquè si no la una perquè com "Ui, veig la novel·la i ja no tinc ganes d'eixir", l'altra "Amb el fred que fa no tinc ganes d'eixir"...

Lola.- Si és hivern sí...

Encarna.- I aixina es motiven i venen.

Lola.- Per a nadal tenen horari d'escola, també. Parem quinze dies, perquè per a nadal, hasta després de reixos, deixem descans, i després a pasqua també, a setmana santa també, descansem, perquè no fan escola tampoc i estan les aueles amb els xiquets i ja no es pot...

Encarna.- Després la festa Clemenules anem tota una setmana a donar el desayuno als xiquets de les escoles.

Lola.- Cada dia anem a un col·legi.

Encarna.- A les huit del matí anem cada dia a un col·legi i els donem una tarongeta, una talladeta de *Pan Bimbo*, els fem *jamón york* i beuen *zumo* també. Cada dia a un col·legi. Hi ha dia que anem a dos col·legis, perquè durant tota la setmana... Després un altre dia fan per

als xiquets un concurs de Clemenules, entonces hem d'amanir una rellonja de bescuit, que tot això ho amanim mosatros; els fem en un motlle una rellonja de bescuit, en un potet els posem anisets, una taronjeta, un got de xocolate...

Lola.- Per a que decoren.

Encarna.- I cada xiquet decora el seu plat i als que guanyen després els donen un premi, i el dia que donen els premis als majors van ells també. I el dia del concurs estem mosatros a donar els premis. No tenim temps d'avorrir-nos.

Lola.- Els desdejunis són per a xiquets de primer i de segon de Primària. I tercer i quart són els que vénen a concursar a la Clemenules. Entonces ix un guanyador de cada col·legi de tercer i un guanyador de quart de cada col·legi, i estos ja són els que passen a la final. A fer lo que els diuen els cuiners. Al guanyador li donen un detall...

Encarna.- Van els representants també dels almacens, que representen la taronja.

Lola.- Això està molt bé.

Encarna.- Fem sorbete de taronja, que el fem mosatros.

-La festa de la Clemenules va eixir de l'associació vostra?

Lola.- Sí, quan ella va entrar de presidenta.

Encarna.- Va ser l'any que jo vaig entrar.

-Una gran idea, eh?

Encarna.- Eixe any va entrar d'alcalde Mario, també.

Lola.- Tot això ho patrocina l'ajuntament, que això val diners, eh?

Encarna.- Que primer ho fèiem l'escola d'Hosteleria i mosatros. **[15 min.]** L'escola d'Hosteleria feia dos peces ells i dos mosatros. L'escola d'Hosteleria si enguany feia el salat mosatros fèiem el dolç; a l'any següent mosatros fèiem el salat i ells feien el dolç. Però ara l'escola d'Hosteleria s'ha cansat i no... Fan concurs de còctels també, i de tot. I mosatros fem el sorbete també, tres o quatre dies antes ja fem el sorbete si no mos s'amuntona la faena.

Lola.- El fem en la trituradora i el donem granissat i està a muntó bo també, sí.

-I la que pensa tot açò és la Junta.

Encarna.- Sí, mosatros, mosatros som les que ho pensem, i després la Junta és la que col·labora. "Però què farem, açò o allò...". Som les que anem a comprar-ho, les que anem a d'això, i després ve la Junta i mos ajuda.

Lola.- Entre totes ho fem, perquè hi ha a muntó faena ahí.

Encarna.- Platerets individuals per a 700, per a 500, per a...

Lola.- Lo bonico és també l'ambient, que ve molta gent de fora, de València, de tot... Sí, concursos d'escoles d'Hosteleria de fora, també vénen a concursar, sí, cada un fa un plat... És molt bonico, molt. Quan ho facen heu de vindre a vore-ho, l'ambient és molt bonico.

Encarna.- Fem viatges a la fàbrica del Danone, ahí a Aldaia. Veus?, un autobús que pareixem col·legiales ahí. Vaig a ensenyar-te...

Lola.- Des de que comencem en octubre, ja te dic: lo primer després de festes de la Soledat, que es fan en octubre...

Encarna.- Tot individual, el seu plateret, la seua puntilla, tot... Mira-ho ahí, un taulell, ahí un altre, ahí per baix... I al final fem, com n'hi ha que vénen amb crios, fem gominols i els xiquets agarren una... Però és que vaig a ensenyar-les lo que fem per a... Mira-ho, ací... que fan la carrera de no sé què: "Mos fareu coques, mos fareu...?". Mira-ho ahí, veus? A la plaça. A fer-los coques...

Lola.- En la carrera fem coques...

Encarna.- Després fem una altra cosa, això ho fem des de fa un parell d'anys: de tots els països (de Romania, d'Equador...) cada país fa demostració de lo que fa, pastes típiques del seu país. Això ho fem al Mercat. Mira: ahí fent xocolate. Veus què peroles?

-Això és molt bonic, además hi ha gent de Paquistán, d'Argèlia, de Marroc...

-Fan a la plaça cada u el seu barracó i lo típic que fan d'ahí. I mosatros fem lo típic d'ací. La un any fem pilotes, l'any passat vam fer *pepitos*, *ximets* de pisto i tomata, o bollit, besuguet, tot això.

-La gent participa moltíssim, perquè gent de tots els països i tot... I a gust.

Lola.- A euro la peça, compraven tiquets...

Encarna.- Mira, ací està el premi que mos va donar l'alcalde el dia de d'açò, de tots els països; mos van donar com un títol digam. Veus? Ahí estan de Paquistán, de Romania, d'Equador...

Lola.- Pues això és per a traure diners també per associacions... no sé jo si era per a Càritas també, o...

Encarna.- Ho venen a euro tot i això recauden cada vegada per a una associació. Mosatros ho fem desinteressadament.

Lola.- Després mos dóna un diploma i mos dóna un detall a l'ajuntament.

Encarna.- Mos dóna un diploma i mosatros pagades [risses]. Després el dia de la Clemenules a la final que donen els títols mos donen el premi que donen a tots mos donen a mosatros, l'alcalde...

Lola.- Esta foto també està molt bé perquè estan ahí totes les que han participa.

Encarna.- I l'alcalde eixe dia mos halaga molt, mos diu que gràcies a les Ames de Casa que col·laboren, que no podria ser sense les ames de casa, la col·laboració nostra... Perquè si havien de pagar totes les hores que mosatros fem de treball i de tot...

Lola.- **[20 min.]** Després mos convida a un dinar, a les Ames de Casa.

Encarna.- No, ells se porten bé, també. Però mosatros només perquè mos halaguen i mos... mos recompensa, estem contentes.

Lola.- Saben valorar-nos, entones...

Encarna.- Mosatros quan va acabar Mario, que va entrar David, pues ells de tot açò no sabien res, i mos varen cridar per vore açò com funcionava, si estàvem dispostes a col·laborar, i vàrem dir que sí, que mosatros estàvem a lo que mos necessitara. Diu: "Pues vosatros vos encarregareu de tot perquè jo açò no sé com va". Claro, el xic entrava ara i no... I mosatros li dèiem lo que fèiem: donar els desayunos, fer açò, fer allò.

-Lo que mos heu de contar que ens pareix molt bonic és la *pre-nochevieja*.

Lola.- Sí, això fa dos anys només.

Encarna.- La *pre-nochevieja* a la plaça. Mira, va vindre este, com li diuen?

Lola.- Enguany ha vingut el Coque, de *Aquí no hay quien viva* [el conegut actor Ignacio Guerreros García].

Encarna.- Sí, va vindre enguany!

Lola.- Ja ho fem dos anys això, sí, està molt bé. Pelem les tarongetes en una bolsa i donem a cada u la tarongeta ja pelada en la bolsa...

Encarna.- Això i zumo.

Lola.- ...per a les dotze campanades amb taronja. I fan aigua de València i zumo per als menors. L'aigua de València per als majors [risses]. I bé, bé; donem lo que fem de dolcet: o miguelitos, o bracets de gitano, o pilotetes... lo que fem, i ve moltíssima gent, molta.

Encarna.- Com fiquen música i hi ha ambient també. Però mosatros ja estem dos dies antes, que comprant-lo, que fent... No és traure-ho i avant. Per a 500, per a 300, per a 200, segons l'acte que fem.

Lola.- I hi ha qui passa i després se'n va a la fila una altra vegada i torna a passar. Però bueno, quan s'acaba s'ha acabat. I ja està: nosaltres anem donant hasta que, una vegada s'ha acabat ja... Jo a vegades ni ho prove. I com estàs fent-ho ja no tens ni ganes de menjar, se te'n va la gana de menjar. Però mosatros ho passem bé. Tens activitats, a una la fas eixir de casa, anar cap ací i cap allà i està molt bé, encara que no tinguem temps de fer lo nostre.

Encarna.- Hi ha setmanes que en casa només fem que entrar i eixir [risses].

Lola.- Mosatros després de les festes de la Soledat, que són en octubre, a la setmana següent, al dijous següent ja comencem. I fem, lo primer per a començar el curs, la missa. La missa per a les difuntes que han faltat durant tot el curs este. Pues ara quan comenen en el curs fem la missa per a les difuntes. Perquè sempre les fem en dijous, totes les activitats. I després fem xarles i fem coses i alguna vegada per a descansar de xarles pues fem un viatge, d'estos d'un dia: anar un dia a València o per a on siga, mos donen el dinar i tot i mos ho passem bé.

Encarna.- Aneu en conter, este que va vindre de *Aquí no hay quien viva*, el meu nét diu: "Auela, jo vull retratar-me amb ell", que té 18 anys. "Ara pujarem dalt a l'ajuntament, que està dalt i mos fem el retrat en ell.

Lola.- Mosatros també mos vàrem fer la foto. David diu: "Ací el teniu. —Pues anem a fer-nos la foto amb ell. Però està muy bien, està bé, molt bé. Mosatros açò... tenim faena, perquè és lo que ella diu, a vegades en casa entres poc. Treballem molt però bueno, també... mira, lo que diu ella: com saben valorar-te la faena i saben... pues també et compensa. I mos ho passem a muntó bé també, sí. Perquè, lo que diem, quan fem el berenar, pues ja estem tot el dia preparant els bocadillets. Després per a santa Àgueda, pues claro, fem el dolcet, fem rebosteria d'armetla, fem... això ho fan a la Caixa Rural però mosatros també tenim que preparar tot lo de... tot, les taules i tot, que és quan tenim més faena. Després per a la pre-nochevieja, després ve el fin de curs, i durant, els berenars també que fem, i si l'ajuntament mos diu... Per a nadal també hi ha un dia que fem xocolate per a la residència dels majors, anem a la residència, fem el xocolate i també donem xocolate a la gent major i això, i també

s'ho passen bé; [25 min.] mira, el que està bé... també s'ho passa molt bé. Eixa és la tarea que tenim les Ames de Casa, tot l'any.

-I quanta gent sou en la Junta?

Lola.- En la Junta en som huit.

-Ah, pues treballeu molt, mare meua!

Lola.- Però com comencem amb temps pues anem preparant...

-Lo que sí que notareu diferència és entre els mesos que hi ha taronja, per l'almacén i això...

Lola.- Sí, es nota, sí. A les xarles ja no ve tanta gent, perquè van a treballar, a l'almacén i això. O a muntó que repleguen als néts del cole, perquè les filles van a treballar, i es nota menys gent, una vegada acaben pues ja ve més gent també. Però mosatros ho fem, qui vinga la que puga i ja està. I està a muntó bé, no parem. Ara ja hem acabat, tenim vacances, però és que ara en el mes d'agost o antes ja comencem ella i jo a preparar el primer trimestre, d'octubre a desembre...

Encarna.- Ui, calla que els ensenye els llibrets...

Lola.- ...ja tenim que començar a preparar el primer trimestre: buscant conferenciants, buscant si fem algun viatget... Ara ja te dic: fa quinze dies vàrem anar a los Patios de Córdoba.

-Estaríeu vèrios dies...

Lola.- Sí, en maig vàrem anar a Benidorm un cap de setmana...

Encarna.- Mira, açò és el dia de les pastes, que duen per als pobres.

-Ai què bonic açò, eh? No sabíem que teníeu un butlletí també.

Encarna.- Sí, sí, sí...

Lola.- Te n'endús alguno que en tenim repetits.

Encarna.- Fem tres trimestres, veus? Este és el dia de la dona treballadora, que fem homenatge al mercat a la dona treballadora i anem a fer-li homenatge a la més major del poble, i després berenar.

-És una meravella, de veres enhorabona perquè açò és impressionant, eh?

Encarna.- Açò és un any que estava l'altra Junta.

Lola.- Açò són les activitats que fem.

Encarna.- Éste es un viatge que vam fer a València al Marqués de dos Aigües. Veus?, este és el trimestre...

Lola.- Ahí estan les difuntes, les sòcies difuntes...

Encarna.- "Actividades octubre, noviembre y diciembre". Després fem "Enero, febrero y marzo" i "Abril, mayo y junio", que acabem.

Lola.- Junio tot lo més a la primera setmana, si fem algo la primera setmana, perquè la gent vol anar-se'n a la mar i no podem allargar-ho.

Encarna.- Este és l'últim trimestre, veus? "Jueves, dia de la cassoleta".

Lola.- Els tres trimestres que fem.

Encarna.- I ara descansem hasta l'octubre.

-Mos quedem amb açò entones?

Lola.- Sí, queda-t'ho que en tenim, per a mosatros en tenim.

Encarna.- I ara una altra cosa: ara estan eixos, però antes fèiem receptes de cuina i suggerències. Féiem: "Para qué sirve el vinagre. El vinagre serveix per a limpiar açò, allò...", i receptes de cuina. Però al vindre la crisis la Caixa mos va rebaixar dos fulles [risses].

-Perquè la Caixa també col·labora.

Lola.- Sí, la Caixa paga la publicitat. La Caixa Rural mos paga la publicitat. Mos paga els llibrets i fem la publicitat. Hem de traure d'on siga. I aixina ja no mos costa tant, ja tenim més diners per a poder anar fent, que en broma en broma se'n van molts diners, sí. Perquè ara en la cassoleta paga cinc euros cada sòcia. Cinc euros. Entones tot lo que falta ho han de ficar les

Ames de Casa, dels diners que tenim. Claro, ahí fem entremès, fem la picadeta que diu ella, el postre, el dolcet. Fem sidra, xampany... la coca-cola...

Encarna.- Després vàrem fer el Provincial que diuen. El Provincial és que cada any cada poble fa la festa a totes les presidentes de tota la província. Venim les presidentes i les de la junta de cada d'açò, que mira... veus? I ací varen fer el Provincial que no s'havia fet. De quan van traure la primera presidenta no s'havia fet. Això són totes les presidentes de la comarca.

Lola.- De la província de Castelló, de tota la província.

Encarna.- Mira-ho: l'alcalde... Varen fer una festa molt bonica...

Lola.- És el Provincial perquè venen les ames de casa de tota la província. Bueno, les que volen vindre, claro. I està molt bé, també.

Encarna.- "Nuestras recetas tradicionales"...

-Ah pues, ací hi havia faena, clar...

Encarna.- **[30 min.]** Féiem receptes i fèiem tot això. Teníem dos fulles més, però ara com ens han llevat això. Que totes: "Xica, tan bé que venia les receptes de cuina", i tot, que totes es guardaven el llibret, però ara... "Anguiles d'all i pebre", "Cocido valenciano", "Pastís de glòria", i "Modo de hacerlo"...

Lola.- Eixe guarda-te'l i aixina aprendrem a fer algo [risses].

Encarna.- Jo me'n guarde de tots.

Lola.- Una altra vegada també fem un dia una demostració de cuina. En compte de fer una xarla pues...

-Una demostració.

Lola.- Una demostració de cuina.

-I qui fa la recepta? Vosaltres, o porteu algú?

Encarna.- En la Vall és típic manjòvenes, i ve una xica que és sòcia, de la Vall, que mos fa les manjòvenes, perquè això és típic d'allí.

Lola.- I ella fa la demostració...

Encarna.- I va fer manjòvenes i mosatros vam fer el braç de gitano. Perquè hi ha qui no sap fer-ho. Fem la demostració i donem la recepta i després berenem i donem a provar això.

Lola.- També vam fer mesuretetes...

Encarna.- Mesuretetes d'ensaladilla, que és la pasta i va rellena d'ensaladilla.

-I això ho feu tots els anys?

Encarna.- Sí, cada any una cosa.

Lola.- Un dia fem la demostració de cuina; de matí ja estem fent-ne més, perquè aixina quan vénen de vesprada fem un gotet de xocolate i els donem a provar una manjòvena a cada una, i berenen.

-Això està super de moda, tindrà un èxit grandíssim.

Lola.- Sí, ve molta gent. El dia de la demostració de cuina, sí, eixe dia està molt bé. I ja berenem. Fem un gotet de xocolata i una pasteta, de matí ja estem fent-ne, i berenem.

Encarna.- Mira, veus? Esta és del 2009. Mira: "Pasteles de navidad", tots els ingredients i com es fan. "Delicias de bacalao"; els ingredients. Veus? "Zumo de pomelo". "Algunos trucos para dejar los visillos de tergal blancos". "Sillas de cuero rozadas"; com limpiar-les. "Limpia cobre antiguo"... Tot això antes encara era més faena perquè fèiem això. Ara hem de rebaixar... que en els altres pobles et donen un fòlio i en un fòlio fiquen totes les coses i fan fotocòpies i ja està. En molts puestos donen un fòlio. Mos fan: "Ui, què asseat ho feu!"

Lola.- Mosatros com ho paga la Caixa Rural pues...

-Que es gasten alguna perra! [risses]

Encarna.- Que mosatros també ingressem la quota per allí, aixina és que...

Lola.- I això és lo que tenim. T'hem contat la història d'un any! [risses]

-Jo crec que és molt interessant. I feu coses molt boniques, de molt de nivell.

Encarna.- I açò saps què passa? Que de les nostres edats, a pesar que en vénen més joves també, però les joves com treballen vénen més el dia de santa Àgueda, que és sopar, el dia que obrim a la missa i tot això, però les xarles i això vénen més la gent més major, de les nostres edats, i se motiva a l'eixir. Perquè si no, sempre en casa en la tele en hivern i això, perquè ara a l'estiu la gent eix més, però en hivern ja et dic, quan no per les novel·les, quan no perquè fa fred, i aixina la gent com fem coses es motiva... perquè elles miren el llibret: "Oi xiques, hui fan no sé quantos no sé más, pues mone", i ho fem a les sis de la vesprada, dura una horeta i després si berenen pues...

Lola.- I si ho fem en la Caixa Rural pues quan baixen es fan un cafenet.

Encarna.- I les fas eixir i es motiven.

-Bueno, pues la gran entitat, eh?, una meravella!

Lola.- Treballem però...

Encarna.- De les associacions que hi ha les que més mos menegem mosatros. Si no pregunta-ho als alcaldes, t'ho diran. Perquè además de lo nostre col·laborem molt amb l'ajuntament. Mosatros tots els que vénen ací a la plaça: que fan inauguració de no sé què, que fan manifestació, que fan no sé què, [35 min.] mos avisen a mosatros... Va una associació hui, d'ací dos mesos acudeix l'altra associació... però mosatros ahí.

Lola.- Sempre, mosatros a tot.

Encarna.- Les que més anem, Cantalobos i mosatros. Després a Mascarell, a la fira medieval que fan també anem a tot...

Lola.- També anem a la fira medieval. Allí ja no treballem, eh?, allí anem invitades, ahí no treballem. Però se'n recorden de mosatros, d'invitar-nos també.

Encarna.- No, ells es porten bé amb mosatros, també. Perquè mosatros teníem antes, teníem la sede que diem, el piso, però no teníem res. Teníem quatre cadires i no teníem res, i a poquet a poquet mos han ficat cuina, mos han ficat nevera, mos han ficat microondas, després vam dir que mos tiraren el tabic per a fer els berenars allí i ahorrar-nos diners... mos van tirar el tabic, teníem cadires de madera de l'any de la Juana plegables, vam dir: "Hem de comprar... —Sí, lo que vos faça falta. —Pues mos podríeu comprar cadires", pues hala, mos van comprar cadires noves per a tots. Ells es porten bé també.

Lola.- Ells mos demanen algo i ho tenen, també, perquè mosatros no diem mai que no. Però mosatros quan demanem algo també ho tenim.

Encarna.- Encara mos diuen que demanem poquet, imagina't.

-Les activitats que feu... és molt sorprenent, eh? El tema de la Clemenules és molt sorprenent; estos sopars que feu multiculturals, això és impressionant, i la quantitat de gent que va ahí...

Lola.- I quan fan el dia dels països, la gastronomia dels països, també és molt interessant, també. Además al mercat, rodant tot el mercat en tendetes, i cada país té el seu...

Encarna.- I venem els ximets a euro, que en les pasteries valen a un cinquanta o dos. Pues ho venem a euro i els diners donem un tiquet, mosatros no toquem diners. Ells compren tiquets, i a mosatros mos donen el tiquet i els donem el ximet o tortà o lo que fem. I eixos diners és per a benefici del Càncer, per a Càritas...

Lola.- Igual mosatros que els altres països: tots, tots...

Encarna.- ...els altres països que ho fan. Però d'Espanya, de Nules, som mosatros els que ho fem. I clar, això hem de comprar antes, ho hem de preparar, dos dies antes o lo que...

Lola.- Sí, fem més que menos, perquè ve molta gent...

Encarna.- Però mosatros ho fem a gust, ho fem a gust.

Lola.- Sempre estem de marxa [risses].

Encarna.- Ho fem a gust perquè ja et dic: només en que ells mos lo halaguen i mos diuen que "valga mosatros", i la gent també: "Ui, si treballeu!", perquè si no veus també que no te fan al·licient. "Xica, que estem llogades i... pues ara que vegem altres", però... També es porten bé.

Lola.- Mos halaguen, mos reconeixen el mèrit nostre i mosatros estem contentes. Estem contentes també.

Encarna.- ¿Tot això mos ho has gravat ahi, filla? Ai Maria Santíssima! [risses]